

Sygn. akt II DSI 24/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Tomczyński

Ławnik SN Stanisław Lesień

Protokolant Anna Rusak

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego prokuratora W. M.

w sprawie prokurator M. P.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 21 września 2020 roku odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 11 lutego 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...) na podstawie art. 437 § 1 kpk w związku z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 11 lutego 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...)

2. kosztami postępowania dyscyplinarnego odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sygn. akt II DSI 24/20

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2018 roku, sygnatura akt RP III RD (...) Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego wszczął postępowanie dyscyplinarne w sprawie popełnienia przez M.P. Prokuratora Rejonowego w W. oczywistej i rażącej obrazy § 64 ust. 1 i § 65 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (t.j. Dz.U.2017.1206), art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 k.p.k. w zw. z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U.2017.1260), w okresie od 13 marca 2017 roku do 30 sierpnia 2017 roku w W., polegającej na zaniechaniu realizowania prawidłowego wewnętrznego nadzoru służbowego, wykonywanego z tytułu pełnienia funkcji Prokuratora Rejonowego w W., nad poziomem pracy podległego prokuratora, błędnej ocenie wniosku podejrzanego z dnia 15 marca 2017 roku jako zażalenia, wydaniu w dniu 10 kwietnia 2017 roku zarządzenia o odmowie jego przyjęcia – skutkiem czego dopuszczono do zaniechania zwrócenia prawa jazdy M.P. w sytuacji nie uzyskania wyniku badania krwi w ciągu 30 dni od dnia zatrzymania dokumentu w dniu 9 lutego 2017 roku, tj. deliktu dyscyplinarnego z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz.U.2017.1767).

Orzeczeniem z dnia 11 lutego 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...), Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym zmienił opis czynu i uniewinnił M. P. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. od popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w okresie od 16 marca 2017 roku do 30 sierpnia 2017 roku, pełniąc funkcję Prokuratora Rejonowego w W., w ramach wewnętrznego nadzoru służbowego nad pracą podległej jej prokurator A. F. w zakresie nadzorowanego przez nią dochodzenia o sygn. PR 2 Ds (...) przeciwko M. P. , podejrzanemu o czyn z art. 178a § 1 k.k., dopuściła się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa § 64 ust. 1 i § 65 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U.2017.1206 t.j.) oraz art. 118 § 1 kpk art. 429 § 1 kpk w zw. z art. 465 kpk w z w. z art. 136 ust. 2 oraz art. 137 ust. 1 pkt

1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017r. poz. 1260, z późno zm.) w ten sposób, że nieprawidłowo określiła znaczenie czynności procesowych podejrzanego M. P. oraz zaniechała ukierunkowania trybu procedowania ze złożonymi przez niego pismami z dnia 15 marca 2017 roku, 14 kwietnia 2017 roku oraz 10 lipca 2017 roku zawierającymi wnioski o zwrot prawa jazdy zatrzymanego oczywiście niezasadnym i przedwczesnym postanowieniem prokurator A. F. z dnia 14 lutego 2017 roku o zatrzymaniu M. P. prawa jazdy kategorii B nr (...) odebranego mu w dniu 9 lutego 2017 roku a mianowicie: pismo z dnia 15 marca 2017 roku rozpoznała jako złożone po terminie zażalenie na postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy, po czym procedując z zażaleniem podejrzanego z dnia 14 kwietnia 2017 roku na zarządzenie o odmowie przyjęcia zażalenia nie dostrzegła wadliwości zaskarżonego orzeczenia oraz konieczności uchylecia postanowienia o zatrzymaniu prawa jazdy i w dniu 5 maja 2017 roku przekazała je Sądowi Rejonowemu w W. II Wydział Karny, zaś w odniesieniu do pisma z dnia 10 lipca 2017 roku dopuściła do jego rozpoznania jako zażalenie na udzieloną podejrzanemu odpowiedź z dnia 3 lipca 2017 roku niezasadnie odmawiającą zwrotu prawa jazdy, a na skutek opisanego sposobu procedowania dokument prawa jazdy zwrócono M. P. dopiero po umorzeniu dochodzenia w dniu 30 sierpnia 2017 roku - tj. o czyn z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze. Odwołanie od powyższego rozstrzygnięcia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym wywiódł Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego, zaskarżając orzeczenie w całości na niekorzyść obwinionej.

Na podstawie art. 427 § 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 3 kpk i art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016r. – Prawo o prokuraturze, zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił: „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na:

1. przyjęciu, iż dekretacja korespondencji przez przełożonego nie stanowi wykonywania wewnętrznego nadzoru służbowego, a jest wyłącznie formalnością związaną z działalnością prokuratury, natomiast czynności procesowe postępowania międzyinstancyjnego o jakich mowa w art. 429 § 1 kpk w zw. z art. 465 § 1 kpk stanowią wewnętrzny nadzór służbowy,

2. pominięciu okoliczności wynikających z treści, skonsultowanego a następnie rozpoznanego przez obwinioną jako zażalenie, jednoznacznego wniosku M. P. z dnia 15 marca 2017 r. zawierającego żądanie zwrotu prawa jazdy oparte na przesłance braku wyniku badania krwi w terminie wynikającym z art. 136 ust. 2 ustawy - Prawo o ruchu drogowym,
3. pominięciu skutków niezasadnych rozstrzygnięć, w postaci ograniczenia M.P. ponad miarę okresu zawieszenia uprawnień do kierowania pojazdami, co legło u podstaw niezasadnego rozstrzygnięcia, że czynności obwinionej nie stanowią oczywistej i rażącej obrazę przepisów prawa, w sytuacji gdy wyciągnięcie poprawnych wniosków oraz uwzględnienie pominiętych okoliczności prowadzi do przekonania, że zaniechania i czynności obwinionej odnoszące się do postępowania przygotowawczego o sygn. PR 2Ds (...) wyczerpały znamiona przewinienia służbowego z art. 137 § 1 ustawy - Prawo o prokuraturze”.

Na podstawie art. 427 § 1 kpk w zw. z art. 437 § 1 kpk w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uznanie obwinionej prokurator M. P. winną zarzucanego jej przewinienia, z wyeliminowaniem z jego opisu zaniechania ukierunkowania trybu procedowania ze złożonym przez podejrzanego pismem z dnia 10 lipca 2017 roku poprzez dopuszczenie do rozpoznania jako zażalenie na udzieloną odpowiedź z dnia 3 lipca 2017 roku oraz wymierzenie obwinionej kary upomnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuraturze Generalnym z dnia 11 lutego 2020 roku, sygnatura akt PK I SD (...), nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, co znajduje potwierdzenie w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego, że „istotą odwołania jest weryfikacja przez organ odwoławczy prawidłowości działania organu niższego

rzędu, tak pod względem zasadności merytorycznej zastosowania danej instytucji jak i zgodności postępowania z przepisami prawa. Nie ulega wątpliwości, że odwołanie pełni także formę gwarancyjną, realizując fundamentalne zasady postępowania, takie jak rzetelność procesu i prawo do obrony” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2019 roku, sygnatura akt II DO 1/18; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2020 roku, sygnatura akt II DSI 46/19).

Zgodnie z normatywną treścią przepisu art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, prokurator odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa. W wyroku z dnia 25 lipca 2013 roku, Sąd Najwyższy podniósł, że „oba te warunki owej - podlegającej ocenie – <<obraza prawa>>, muszą zatem zaistnieć kumulatywnie. Innymi słowy, dla uznania, iż prokurator dopuścił się tej postaci przewinienia dyscyplinarnego nie wystarczy, aby ta obraza prawa była tylko oczywista, bądź też by była tylko rażąca, skoro w przywołanym przepisie została określona dwoma tymi przymiotnikami, które to dopiero łącznie wyznaczają przedmiotowe znamiona tej postaci przewinienia dyscyplinarnego. Tak w judykatach Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego dotyczących wymaganych znamion deliktów dyscyplinarnych zarzucanych sędziom, jak i prokuratorom w toczących się przeciwko nim postępowaniach dyscyplinarnych, jak też i w literaturze przedmiotu, od lat konsekwentnie podkreśla się, że obraza przepisów prawa jest oczywista, gdy popełniony błąd jest łatwy do stwierdzenia i bez głębszej analizy można zastosować właściwy przepis, a samo to rozumienie przepisu prawa nie powinno budzić wątpliwości u przeciętnej osoby o kwalifikacjach prawniczych” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2013 roku, sygn. SDI 19/13). Tymczasem obraza przepisów prawa jest wtedy rażąca, jeżeli naruszone zostają prawa i interesy stron, albo wyrządzona zostaje szkoda będąca następstwem decyzji lub działania podjętego przez wykonującego swoje obowiązki służbowe prokuratora.

W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie zachowanie obwinionej M.P. nie stanowiło oczywistej i rażącej obrazę przepisów prawa, co uniemożliwiało przypisanie jej naruszenia normy wynikającej z przepisu art. 137 § 1 ustawy z dnia

26 stycznia 2018 r. Prawo o prokuraturze. Zdecydowały o tym następujące względy.

Zgodnie z przepisami art. 7 § 1-6 oraz art. 8 i art. 9 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, prokurator przy wykonywaniu czynności określonych w ustawach jest niezależny, przy czym jest obowiązany wykonywać zarządzenia, wytyczne i polecenia prokuratora przełożonego, w tym polecenia co do treści czynności procesowej, a decyzje prokuratora mogą być zmieniane lub uchylane przez przełożonego z zachowaniem formy pisemnej, trybu i zasad określonych w ustawie, prokurator przełożony uprawniony jest do przejęcia sprawy prowadzonej przez podległych prokuratorów i wykonywania ich czynności. W myśl § 64 ust. 1 i § 65 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, prokuratorzy przełożeni sprawują nadzór służbowy nad czynnościami podległych prokuratorów jako wewnętrzny nadzór służbowy, m.in. poprzez żądanie relacji o przebiegu czynności w poszczególnych sprawach i w razie potrzeby wydawanie poleceń co do kierunków postępowania, zapoznawanie się z aktami prowadzonych postępowań, czy też kontrolę poziomu pracy podległych prokuratorów.

W toku nadzorowanego przez A. F. dochodzenia o sygnaturze PR Ds. (...), prokurator M. P. podejmowała dwukrotnie czynności, które należały do prokuratora przełożonego sprawującego wewnętrzny nadzór służbowy. Pierwszą z nich była konsultacja z prokurator A. F. co do sprawy dotyczącej M. P. podejrzanego o czyn z art. 178a § 1 k.k. odnośnie jego pisma z dnia 15 marca 2017 roku, które zostało odczytane jako zażalenie na postanowienie z dnia 14 lutego 2017 roku o zatrzymaniu prawa jazdy. Powyższe skutkowało wydaniem w dniu 10 kwietnia 2017 roku przez M. P. zarządzenia w przedmiocie odmowy przyjęcia zażalenia podejrzanego M. P. , jako złożonego po upływie terminu do wykonania wskazanej czynności. Zarządzenie te zostało zaskarżone przez podejrzanego M. P., który w dniu 14 kwietnia 2017 roku złożył zażalenie wnosząc o zmianę wydanego zarządzenia i zwrócenie zatrzymanego prawa jazdy. Drugą czynnością prokurator M. P. było przekazanie przedmiotowego zażalenia do Sądu Rejonowego w W.

wraz z wnioskiem o jego nieuwzględnienie. Należy uznać więc, że podjęte przez prokurator M. P. czynności w ramach pełnionego przez nią nadzoru stanowiły niezależne decyzje, które nie naruszyły gwarancji procesowych podejrzanego i nie miały charakteru oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa, co więcej, decyzje te zostały poddane kontroli instancyjnej. W wyniku prowadzonej weryfikacji procesowej, Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 8 czerwca 2017 roku (sygn. akt II Kp (...)) uchylił zaskarżone zarządzenie wskazując, że treść pisma podejrzanego z dnia 15 marca 2017 roku nie pozostawiała wątpliwości, iż stanowiło ono wniosek M.P. o zwrot dokumentu prawa jazdy, nie zaś zażalenie na postanowienie

z dnia 14 lutego 2017 roku o jego zatrzymaniu. Sąd Rejonowy w W. stwierdził również, że prokurator M. P. niezasadnie zainicjowała postępowanie instancyjne w sprawie oraz wskazał na konieczność rozpoznania wniosku podejrzanego o zwrot prawa jazdy. Jednak, co wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, prokurator M. P. nie posiadała wiedzy na temat wydanej decyzji przez Sąd Rejonowy w W. z dnia 8 czerwca 2017 roku, a tym samym nie wiedziała o obowiązku rozpoznania pisma podejrzanego jako wniosku o zwrot prawa jazdy oraz o niepodjęciu w tym przedmiocie decyzji przez prokurator referent A. F.

W ocenie Sądu Najwyższego nie można przypisać odpowiedzialności prokurator M. P. za wszelkie następstwa omawianej decyzji. Należy wyraźnie podkreślić, że sprawa dotycząca M. P. o czyn z art. 178a § 1 k.k. została przydzielona do referatu prokurator A. F. która jak zasadnie uznał Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym - jest prokuratorem o dużym doświadczeniu oraz wieloletnim stażu i to ona jako sprawująca nadzór nad przedmiotowym dochodzeniem powinna była ustosunkować się do wniosku podejrzanego o zwrot prawa jazdy. Charakter prowadzonej sprawy nie powodował konieczności wydawania jej poleceń co do kierunku postępowania przez prokuratora nadzorującego.

W ocenie Sądu Najwyższego zaprezentowane w odwołaniu argumenty odnoszące się do zarzutu błędnych ustaleń faktycznych w sprawie były chybione. Zgromadzony materiał dowodowy dawał bowiem podstawy do ustalenia stanu

faktycznego w taki sposób, jaki dokonał tego sąd *meriti*. Jest on logiczny, spójny, spełnia wymagania doświadczenia życiowego i w konsekwencji uzasadnia uniewinnienie prokurator M. P. od zarzuconego jej przewinienia dyscyplinarnego. Należy zgodzić się z Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym, który wbrew stanowisku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego uznał, że do czynności wykonywania wewnętrznego nadzoru służbowego przez przełożonego prokuratora, nie należało przydzielenie sprawy przez prokurator M. P. do referatu prokurator A. F. , jak również dekretacja pisma M. P. z dnia 10 lipca 2017 roku oznaczonego jako zażalenie. Są to czynności związane z zapewnieniem sprawnego i poprawnego funkcjonowania prokuratury. Natomiast nie są to czynności w zakresie wykonywania wewnętrznego nadzoru służbowego przez prokuratora nadrzędnego. Dla porządku należy jeszcze raz wskazać, że czynnościami prokurator MP. , podjętymi w zakresie kontroli wewnętrznego nadzoru nad podejmowanymi działaniami prokurator A. F. w sprawie dotyczącej podejrzanego M. P. , były: konsultacja z prokurator nadzorującą dochodzenie A. F. w przedmiocie odczytania znaczenia czynności procesowej M. P. wynikającej z pisma z dnia 15 marca 2017 roku, a w konsekwencji stwierdzenie, że wskazane pismo podejrzanego jest zażaleniem na postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy i następnie wydanie zarządzenia o odmowie jego przyjęcia oraz decyzja w postaci skierowania wniesionego przez podejrzanego zażalenia na powyższe zarządzenie z wnioskiem o jego nieuwzględnienie do Sądu Rejonowego w W..

Odnosząc się w dalszej części do kolejnego z zarzutów, należy przyznać, iż prawdą jest, że klarowność pisma podejrzanego M. P. z dnia 15 marca 2017 roku, w tym wskazanie w nim podstawy prawnej, sformułowanie żądania, a także przytoczone argumenty, powinny nasunąć wątpliwości prokurator M. P. co do jego charakteru, niemniej jednak wadliwość decyzji o odmowie przyjęcia zażalenia podejrzanego, nie stanowi naruszenia art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze. Należy podkreślić, że prokurator M. P. działała w ramach swobodnej oceny i przyznanej jej niezależności w wykonywaniu czynności. Decyzja, którą wydała odnosząca się do błędnej interpretacji pisma podejrzanego, została uchylona przez Sąd Rejonowy w W. w

ramach kontroli instancyjnej. W doktrynie podnosi się, że: „nie może być więc uznane za naruszenie przepisów prawa wyrażenie błędnego poglądu prawnego, niewłaściwa interpretacja przepisów czy też wadliwa ocena dowodów, skutkujące podjęciem niesłusznej decyzji. Takie zachowanie prokuratora mieści się w granicach przyznanych mu uprawnień i w ramach swobodnej oceny dowodów, a wadliwe orzeczenia mogą być wyeliminowane z obrotu prawnego w drodze nadzoru instancyjnego bądź służbowego” (R. Signerski, Komentarz do art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratora, Lex/el. 2016).

Wbrew twierdzeniu skarżącego, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w swych rozważaniach nie pominął faktu, że M. P. wydłużył się czas zawieszenia uprawnień do kierowania pojazdami, co jest skutkiem wadliwego rozstrzygnięcia co do pisma podejrzanego z dnia 15 marca 2017 roku. Niewątpliwie jest też to, że zatrzymanie dokumentu prawa jazdy podejrzanemu może stanowić w jego odczuciu pewnego rodzaju dolegliwość, gdyż nie mógł on w okresie zatrzymania przedmiotowego dokumentu korzystać z nadanych mu uprawnień kierowania pojazdami, nie stanowi to jednak przedmiotu rozpoznania niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 11 lutego 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...), dzieląc zasadność uniewinnienia M. P. od zarzuczonego jej przewinienia dyscyplinarnego. Kosztami postępowania dyscyplinarnego odwoławczego obciążono Skarb Państwa.